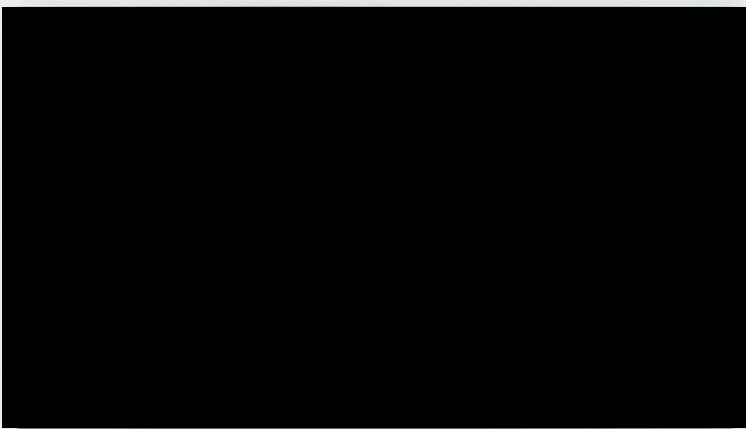

TRITONS DEL MONTSENY

El projecte LIFE Tritó Montseny, en el qual hem estat treballant durant els darrers anys, passa per un moment molt especial que omple de sentit tot l'esforç realitzat per l'equip de treballadors i treballadores del Zoo de Barcelona que ha tingut cura d'aquesta espècie emblemàtica dins les nostres instal·lacions.

El 2020 és el darrer any del programa LIFE Tritó Montseny i, com és obvi, és l'hora d'avaluar el grau d'assoliment dels objectius principals del projecte i, en especial, de les reintroduccions dels exemplars nascuts als centres de reproducció, entre aquests, el Zoo de Barcelona. El resultat d'aquesta darrera acció és un dels principals paràmetres que avaluen l'èxit del programa.

Tanmateix, el Zoo de Barcelona, malgrat ser conscient de la transcendència i la importància de la cria *ex situ*, no ha volgut limitar-se a aquest procés, sovint llarg i complicat. Fruit de l'esforç dels diferents actors del zoològic, ha aconseguit tirar endavant programes educatius vinculats directament a aquest projecte -als quals hi han assistit una bona colla d'infants-; **ha establert un nou espai interpretatiu per conèixer**

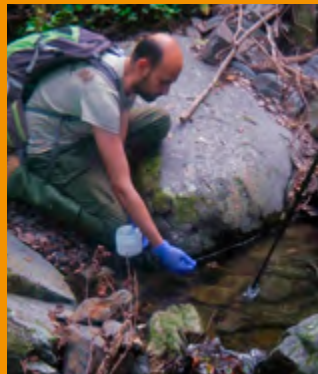
encara més aquesta espècie endèmica del Montseny tan amenaçada; i ha construït un espai de bioseguretat especialment adequat per a la cria d'amfibis en condicions totalment asèptiques i amb l'estàndard més elevat de protecció biològica.

Durant els darrers anys, però, on s'han esmerçat més esforços és en els processos de reintroducció, que no són ni de bon tros fàcils o simples, en contra del que podria semblar, ja que requereixen l'estudi de múltiples factors per tenir una visió prou àmplia i acurada tant de la biologia de l'espècie com de les característiques del seu hàbitat. És, doncs, de vital importància trobar resposta a algunes preguntes d'allò més rellevants en la cerca de l'èxit final: quins són els torrents adients? quin és el nombre d'animals que s'ha d'allibe-

rar per assegurar la supervivència de la població reintroduïda? en quin estat del cicle del tritó és millor alliberar els exemplars, en estat larvari o quan ja són adults? També és molt important saber com s'ha de fer el seguiment de les poblacions alliberades per garantir una comprovació efectiva i fiable dels resultats de les reintroduccions. La resposta a totes aquestes preguntes demana la participació de diferents grups d'especialistes en la recerca i el Zoo de Barcelona hi està implicat directament, tant en tasques *ex situ* com en tasques de camp.

Tot plegat requereix seguir un procés divers de valoracions. En primer lloc, cal fer estudis geològics en profunditat de les característiques dels torrents candidats a allotjar les noves poblacions amb la idea preconcebuda que aquests seran els més semblants als que actualment compten amb poblacions viables. En segon lloc, s'han de realitzar estudis hidrològics que estableixin quins són els paràmetres químics de la seva aigua i els seus cabals mitjans durant l'any i durant la sequera estival, entre d'altres. També calen estudis de l'hàbitat i de l'estat de conservació del bosc de ribera, tot inventariant la fauna dels torrents per comprovar que la seva composició s'acosti a la que hi ha als indrets on actualment viuen i verificar que podrà aportar recursos alimentaris a la nova població de tritons. **És de cabdal importància en aquest moment assegurar-se de la inexistència de predadors, com ara peixos, que farien impossible la supervivència dels petits amfibis.** A més, cal valorar el grau efectiu de protecció que es podrà aplicar a cadascun dels torrents, ja que molts poden estar en propietats privades, amb una restricció d'accessibilitat no desitjada, o que els calguin obres de restauració ambiental, amb el cost que això suposarà.

Amb totes aquestes dades extretes de diversos estudis realitzats de manera multidisciplinària, un grup de matemàtics experts elabora informes complexos sobre dinàmica de poblacions per saber quines serien les millors característiques dels grups, és a dir, quants exemplars, quina proporció de sexes i d'edats hauria de tenir aquesta població, etc. Els genetistes completen els estudis escollint els millors exemplars per assegurar la viabilitat genètica de les noves poblacions.

També **es tenen molt en compte els estudis de camp fets per herpetòlegs experts per comprovar l'evolució de les reintroduccions realitzades durant el període 2010-2015, anteriors al programa LIFE, que han permès constatar que almenys una de les poblacions es manté estable i s'ha arribat a reproduir.** Aquests estudis ofereixen una visió i unes dades històriques d'allò més rellevants per avaluar l'èxit de les reintroduccions actuals.

PROJECTE DE CONSERVACIÓ

Per posar en comú totes aquestes visions diferents es celebren reunions del Comitè de Reintroduccions del LIFE, on es comparteix la informació recollida i es coordinen tots els aspectes relacionats amb el projecte. Fruit d'aquests esforços, **l'octubre del 2019 va tenir lloc l'alliberament de 136 exemplars de població occidental procedents de la cria en el Centre de Fauna de Torreferrussa.** El seguiment intensiu d'aquests exemplars, realitzat amb la col·laboració econòmica d'Amphibian Ark, ha demostrat que els tritons s'han adaptat correctament i han aconseguit superar un estiu especialment sec.

El Zoo de Barcelona té un paper molt important en la cria, no tan sols de la raça oriental, sinó també de l'occidental, més amenaçada i en situació molt crítica. **Per a aquest any hi ha previstos diversos alliberaments d'exemplars nascuts a les nostres instal·lacions, criats amb condicions de bio-seguretat, que poblaran**

els nous torrents escollits i reforçaran les escasses poblacions existents. La tasca de conservació *ex situ* esdevé de vital importància, ja que sense ella el tritó del Montseny molt probablement hauria desaparegut, atès que ni els graus de preservació i de protecció més importants i estrictes aconsegueixen bloquejar moltes de les amenaces a les que s'enfronten aquests petits amfibis: canvi climàtic, depredadors introduïts, degradació del medi, extraccions d'aigua dels torrents, entre d'altres.

Sens dubte, més enllà del projecte LIFE Tritó Montseny, el Zoo de Barcelona seguirà amb la tasca de conservació d'aquesta espècie, tant mitjançant la seva cria com fent el seguiment de les poblacions salvatges i també tenint cura de la preservació i millora dels seus hàbitats.

Manel Areste

Conservador del Terrari del Zoo de Barcelona